

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 6 mars 1931 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om viss ändring i förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 13, har herr *Lovén* hemställt, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av kungl. förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, att däri stadgad särskild bevillningsavgift enligt C 2 mom. erhåller följande ändrade lydelse: — — — erlägga särskild bevillningsavgift med tjugu procent av den inkomst — — —. Avgiften skall i varje fall utgå med minst en krona för varje dag — — —. 5 mom. — — — skall kost och bostad därvid upptagas till vardera två kronor för dag».

Förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter innehåller i 4 § bestämmelser om dylika avgifter för vissa offentliga föreställningar.

Utskottet.
Gällande bestämmelser.

Medan 1 mom. av nämnda författningsrum föreskriver viss avgift för utlänning, som här i riket giver offentlig föreställning eller tillställning, meddelas i 2 mom. stadganden om bevillningsavgift för utlänning, som medverkar vid av svensk eller utlänning given offentlig föreställning, offentligt utförande av musik, såsom kafékoncert och dylikt, eller vid annan offentlig tillställning. Oavsett huruvida avgift därvid uppbäres, skall utlänning, som avses i 2 mom., erlägga särskild bevillningsavgift med tio procent av den inkomst, som på grund av hans medverkan tillflyter honom. Avgiften skall i varje fall utgå med minst femtio öre för varje dag, medverkan lämnas av utlänning eller ersättning till honom beräknas. För avgiftens erläggande svarar tillställningens anordnare. Därest i ersättning ingå naturaförmåner, skola enligt 5 mom. dessa vid bevillningsavgiftens bestämmande uppskattas till skäligt belopp i penningar, varvid, om högre värde ej är angivet, kost och bostad skola upptagas till vardera en krona för dag. I fråga om utländska positivspelare, musikanter, förevisare av djur eller annat, akrobater och dylika, vilka driva sitt näringsfång under bar himmel och uppbära allenast frivillig avgift, föreskrives i 3 mom.

viss månatlig bevillningsavgift. — Vad sålunda stadgas om utlänning äger ock tillämpning å i utlandet bosatt svensk undersåte.

Av bevillningsavgift enligt 1 och 2 mom. tillfalla fyra tiondelar kronan och sex tiondelar den kommun, inom vilken föreställning givits. Avgift enligt 3 mom. tillfaller odelad kronan.

Inkomst av offentlig föreställning, för vilken bevillningsavgift utgjorts eller beträffande vilken befrielse från avgift jämlikt särskilt stadgande åtnjutits, är fritagen från skatteplikt enligt kommunalskattelagen samt förordningarna om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, om kommunal progressivskatt och om utjämningskatt.

Här ovan återgivna bestämmelser gälla icke för här i riket bosatt utlänning, som i vederbörlig ordning förvärvat lika rätt med härstädes bosatt svensk undersåte till offentligt uppträdande (14 mom.). Sådan rätt tillkommer, jämlikt kungörelse den 31 december 1913 i ämnet, utlänning, som ställt vederhäftig borgen eller annan säkerhet för utskylder till staten och kommun under tre år.

Historik.

I fråga om tillkomsten av nuvarande bestämmelser om bevillningsavgifter för vissa offentliga föreställningar torde få erinras om följande.

Skyldighet för utlänning, som medverkar vid offentlig föreställning, att för sin inkomst härav erlägga särskild skatt, infördes i vår skattelagstiftning genom förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, vilken trädde i kraft den 1 januari 1909. Före sistnämnda dag hade skyldighet att erlägga dylik bevillningsavgift ålegat utlänningar, endast då de för egen räkning gåvo föreställningar, och avgiften hade utgått med fast belopp, i Stockholm och Göteborg 3 kronor och å annan ort 1 krona 50 öre, för alla föreställningar, oberoende av den av desamma härflytande inkomsten. I motiveringen till den proposition (nr 61), genom vilken förslag till 1908 års nyssnämnda författning framlades, anförde dåvarande chefen för finansdepartementet, efter erinran om de då gällande bestämmelserna, att den utländske artisten sålunda intoge en privilegierad ställning gent emot landets egna invånare, ett missförhållande som en förändrad lagstiftning borde först och främst undanröja. Den borde därför anordnas så, att, på samma gång väsentligare hinder ej lades för den högre konstens utövare, utländska artister drabbades av en beskattning, som stode i möjligast rättvisa förhållande till den uppburna inkomsten samt tillika vore satt åtminstone tillräckligt hög för att i sådant avseende ställa dem i jämbredd med inhemska konstutövare.

Då i proposition nr 286 till 1913 års riksdag förslag framlades om sådan ändring i förenämnda förordning, att den ifrågavarande beskattningen icke skulle gälla i riket bosatt utlänning, som förvärvat lika rätt med härstädes bosatt svensk undersåte till offentligt uppträdande, anförde dåvarande chefen för finansdepartementet, efter att hava erinrat om det syfte, som, på sätt ovan nämnts, uppställts för 1908 års ifrågavarande lagstiftning, att man med beskattningen velat nå framför allt sådana utlänningar, som endast på genomresa besökte landet i och för konstutövning eller vilkas vistelse här vore så kortvarig, att det allmänna beskattningsförfarandet med fastställande i vanlig ordning av skatt å inkomst

av arbete icke med fördel kunde tillämpas å dem. Emellertid hade, fortsatte departementschefen, medtagits även sådana utlänningar, som hade mera stadigvarande vistelse här i riket och beträffande vilka den vanliga beskattningsordningen utan olägenhet och utan fara för att skatten skulle lämnas ogulden kunde iakttagas. Genom att låta beskattningen få en dylik omfattning hade man dock kommit att bryta mot eljest i nyare skattelagar mera allmänt tillämpade principer, enligt vilka ett lands bofasta invånare, oavsett deras statliga undersåtarskap, vore med avseende å beskattningen av deras yrkesutövning i allmänhet likställda. Visserligen hade man genom särskilda bestämmelser i bevillnings- och inkomstskatteförfordningarna förebyggt, att för utländska näringsidkare dubbelbeskattning av den av yrkesutövningen härflytande inkomsten skulle äga rum, men olikställigheten framträdde i andra avseenden på ett rätt kännbart sätt. I sådant hänseende framhöll departementschefen bland annat följande. Artistskatten förfölle till betalning på ett långt tidigare stadium än de ordinarie skatterna och erlades ofta i förskott. Artistskatten skulle även i vissa fall utgöras efter en på förhand uppskattad inkomst och icke efter den verkliga samt beräknades i allmänhet efter bruttoinkomsten. Förhållandet bleve ock på orter med icke alltför tyngande kommunalbeskattning, att artistskatten komme att utgå med högre belopp än summan av den stats- och kommunalskatt, som vid tillämpning av de allmänna beskattningslagarna skulle belöpa på inkomsten i fråga. I stort sett syntes också kunna sägas, att artistskatten drabbade tyngre än den vanliga beskattningen; och enligt departementschefens mening saknades tillräcklig anledning att låta en kategori här i landet bosatta personer i utövningen av sitt yrke träffas av en drygare beskattning uteslutande därför, att de vore utländska undersåtar.

Sedan vid 1925 års riksdag i andra kammaren motion (nr 156) blivit väckt om höjning av den i 4 § 2 mom. av förenämnda förordning stadgade bevillningsavgiften från tio till tjugoprocent av uppbyren inkomst, yttrade bevillningsutskottet i sitt i anledning av motionen avgivna betänkande nr 29 följande.

Vad tidigare förekommit i ärendet syntes visa, att artistskatten vore avsedd att så långt som möjligt i beskattningshänseende likställa de utlänningar, som skatten berörde, med motsvarande svenska yrkesutövare. Motionärens påstående, att med beskattningens införande avsetts jämväl att bereda de senare ett skydd gentemot deras utländska konkurrenter, torde försåvitt därmed menades att syftet skulle varit att träffa de utländska yrkesutövarna hårdare än de svenska, icke finna något stöd i motiven till lagstiftningen; och då författningen ändrats 1913 hade lagstiftaren utgått från grundsatsen, att de utländska yrkesutövarna icke borde beskattas hårdare än motsvarande svenska.

Enligt utskottets mening borde syftet med artistskatten alltjämt anses vara att åstadkomma en skattetunga, som så nära som möjligt motsvarade den, vilken åvilade motsvarande svenska yrkesutövare, om än någon full motsvarighet i sådant hänseende, på grund av kommunalskattens väsentligen olika höjd på olika orter, givetvis vore omöjlig att åstadkomma. Från den sålunda angivna synpunkten och med hänsyn till den ökning, den allmänna inkomstbeskattningen undergått sedan år 1908, då skatteprocenten för artistskatten fastställdes, förefölle det icke osannolikt, att någon höjning av nämnda skatteprocent kunde numera vara påkallad.

Det hade emellertid synts utskottet uppenbart, att en dylik höjning förutsatte en utredning, vid vilken icke blott borde beaktas ovanberörda avvägningssynpunkt utan hänsyn även måste tagas till motsvarande beskattning i främmande länder. Icke minst med avseende å frågans sålunda berörda internationella betydelse borde enligt utskottets mening prövningen, huruvida och vid vilken tidpunkt en förändring i grunderna för ifrågavarande beskattning kunde vara påkallad, närmast ankomma på Kungl. Maj:t, som även ensam hade möjlighet att låta verkställa den erforderliga utredningen i ämnet. Säkerligen komme också Kungl. Maj:t att ägna frågan sin uppmärksamhet.

Bevillningsutskottet hemställde på grund av vad sålunda anförts, att den väckta motionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Denna hemställan bifölls av båda kamrarna.

Motionen.

I föreliggande motion har liksom vid 1925 års riksdag framställts förslag, att den för utländsk artist, som medverkar vid offentlig föreställning, stadgade bevillningsavgiften måtte höjas från tio till tjugo procent av uppuren inkomst. Härjämte har motionären föreslagit, att, där est i ersättning ingå naturaförmåner, kost och bostad skola vid avgiftens bestämmande, om högre värde ej är angivet, upptagas till vardera två kronor för dag i stället för, såsom nu gäller, en krona för dag. Beträffande motiveringen för dessa förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottets yttrande.

De i 1908 års förordning stadgade bevillningsavgifterna för vissa offentliga föreställningar hava icke någon mera avsevärd finansiell betydelse. Enligt uppgifter i riksräkenskapsverkets årsbok för budgetåret 1929/1930 utgjorde under nämnda budgetår de enligt 4 § 2 mom. utgående avgifterna för medverkande vid föreställningar sammanlagt omkring 272,100 kronor, varav 108,800 kronor kommo på kronans och 163,300 kronor på vederbörande kommuners andel. Avgifterna jämlikt 4 § 1 mom. stannade vid 46,500 (18,600 + 27,900) kronor och avgifterna enligt 4 § 3 mom. vid 4,000 kronor, allt i runda tal.

Det torde emellertid icke i främsta rummet hava varit ur finansiella synpunkter, som motionären föreslagit fördubbling av de jämlikt 4 § 2 mom. utgående bevillningsavgifterna. Det synes i stället hava varit hänsynen till de svenska yrkesutövarna, som närmast föranlett motionen. I denna har sålunda gjorts gällande, att artistskatten är alltför låg i förhållande till den inkomstskatt, som de svenska artisterna hava att betala till stat och kommun.

Såsom framhållits i ovan omförmälda, av 1925 års bevillningsutskott avgivna betänkande i anledning av då föreliggande motion i ämnet, torde det icke hava varit åsyftat, att främmande yrkesutövare genom ifrågavarande bestämmelser skola åläggas högre skatt än de svenska, utan att bevillningsavgifterna skola så nära som möjligt motsvara den skatt, som drabbar svenska artister. Med hänsyn främst till kommunalskattens olika

höjd på skilda orter, kan emellertid icke åstadkommas fullständig motsvarighet i nämnda hänseende. Huruvida nuvarande skatteprocent är lämpligt avvägd, är givetvis icke möjligt att avgöra utan särskild undersökning, men det synes utskottet, som om i varje fall någon mera väsentlig höjning knappast skulle kunna vidtagas utan åsidosättande av den åsyftade jämställdheten mellan svenska och utländska artister. Spörsmålet om ändrade grunder för förevarande beskattning bör, på sätt uttalats i omförmälda utskottsbetänkande vid 1925 års riksdag, icke minst med avseende å frågans internationella betydelse närmast ankomma på prövning av Kungl. Maj:t, som har möjlighet att låta verkställa erforderlig utredning i ämnet. En sådan utredning kan måhända befinnas bära avse icke blott en omläggning av bevillningsavgifterna för utländska artister, vilka utgöra en tämligen blygsam del av hela antalet utlänningar inom landet, utan frågan om beskattningen av utlänningar i allmänhet, vilket spörsmål icke berörts i motionen. Enligt utskottets förmenande föreligga icke tillräckliga skäl att nu i anledning av förevarande motion hos Kungl. Maj:t hemställa om dylik utredning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II:13 av herr Lovén, om viss ändring i förordningen angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 mars 1931.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bårg, Örne, Bergman, Boman, Ericson i Obergå, Jönsson i Slåtåker, Björnsson, Leander, Nylander i Stockholm, Olsson i Ramsta, Björklund, Olsson i Golvvasta, Olsson i Gävle, Åström, Ericson i Boxholm, Lithander, Andersson i Katrineholm, Heiding och Larson i Tönnerså.
